

Handreiking voor multi- disciplinaire afstemming bij incidentbestrijding in wegtunnels

De 'Handreiking voor multidisciplinaire afstemming bij incidentbestrijding in wegtunnels' reikt hulpverleningsdiensten en Rijkswaterstaat de hand bij wederzijdse afstemming bij het bestrijden van incidenten in tunnels. Deze afstemming is van wezenlijk belang bij de incidentbestrijding in tunnels. De wetgever roept hier zelf toe op in de Wet en de Regeling aanvullende regels veiligheid wegtunnels (beide Warvw en Rarvw, art. 7).

Rijkswaterstaat (RWS) is een landelijk opererende partij; veiligheidsregio's en politie zijn regionaal georganiseerd. Daarom is het gewenst dat er landelijke handvatten zijn voor de operationele afstemming tussen de verschillende disciplines die betrokken zijn bij incidentbestrijding in wegtunnels. De *Handreiking voor multidisciplinaire afstemming bij incidentbestrijding in wegtunnels* geeft deze concrete handvatten.

Organisatorisch en praktisch kader

De handreiking bestaat uit een organisatorisch en een praktisch kader. Organisatorisch in die zin dat beschreven staat welke functionarissen bij tunnelincidentbestrijding bepaalde taken uitvoeren. Operationele functionarissen bij de hulpverleningsdiensten, Rijkswaterstaat en ondersteunende diensten (bv. bergers) kunnen de handreiking gebruiken om op de hoogte te zijn van de multidisciplinaire afstemming bij incidentbestrijding in wegtunnels.

In de praktijk kunnen functionarissen van de hulpverleningsdiensten en de tunnelorganisatie de handreiking gebruiken bij:

- > het opstellen en afstemmen van regionale afspraken: incidentbestrijdingsplannen en calamiteitenbestrijdingsplannen, conform art. 7 van zowel Warvw als Rarvw
- > het vorm en invulling geven aan multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen.

In de handreiking wordt aandacht besteed aan een selectie van de calamiteiten (1 t/m 3) en incidenten (4) conform art. 6 lid 3 en 4 Rarvw.

Scenario's in de handreiking

1. Een brand of het vermoeden daarvan.
2. Het vrijkomen van gevaarlijke stoffen of het vermoeden daarvan.
3. Een ernstige aanrijding.
4. Een aanrijding met (vermoeden van) letsel.

Deze scenario's komen veel voor en multidisciplinaire afstemming speelt hierbij een grote rol in de afhandeling. De scenario's omvatten het hele proces van melding tot herstel. Hierbij ligt de focus op voorvallen die plaatsvinden in het gebied tussen de afsluitbomen van de tunnel en zo het functioneren van de wegtunnel kunnen beïnvloeden.

Uitgangspunten

Bij het opstellen van de handreiking zijn drie uitgangspunten gehanteerd:

1. Geldende wetten, regels, richtlijnen en standaarden.
2. Veiligheid vóór snelheid. Een verstoring in een wegtunnel kan al snel langdurige en onwenselijke maatschappelijke gevolgen hebben. Daarom is een snel en zorgvuldig herstel van de doorstroming van verkeer van belang. Dit mag echter nooit ten koste gaan van de veiligheid van weggebruikers en hulpverleners.
3. Monodisciplinaire basiskennis is aanwezig. Denk hierbij aan inzicht in de (wettelijke) taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van andere disciplines die betrokken kunnen zijn bij de incidentbestrijding in een wegtunnel. In de handreiking worden wel wegtunnel-specifieke aandachtspunten benoemd.

Betrokken partijen bij incidentbestrijding in wegtunnels

Bij de afhandeling van calamiteiten en incidenten in wegtunnels kunnen vele partijen betrokken zijn te weten:

- > Tunnelorganisatie: wegverkeersleider, coördinerend wegverkeersleider, weginspecteur, OvD-RWS en pikethouder Regionaal Crisis Team.
- > Hulpverleningsdiensten: meldkamer, brandweer, politie, regionale ambulancevoorziening en GHOR.
- > Overige partijen: bergers, calamiteitenaanemers en Inspectie Leefomgeving en Transport.

Wegtunnel-specifieke aandachtspunten

Wegtunnels zijn unieke objecten met unieke en specifieke veiligheidsrisico's.

- > Het tunnelsysteem bestaat uit het omsloten gedeelte (de wegtunnel), de niet-omsloten toeritten, uitritten en dienstwegen en de dienstgebouwen. Er zijn vier manieren om uit een wegtunnel te vluchten.
- > Melding en alarmering gebeurt door de meldkamer van de hulpdiensten en de verkeerscentrale van de tunnelorganisatie. Er wordt nog gewerkt aan een gemeenschappelijk uitvraagprotocol.
- > Wanneer er een voorval in een wegtunnel plaatsvindt, zal de wegverkeersleider in de eerste minuten na het plaatsvinden van het incident initiële maatregelen treffen, zoals tunnelbuizen afsluiten, evacuatiebedrijf activeren, incidentbuis afsluiten en incidentstrook afkruisen.
- > Bij wegtunnels gelden er specifieke routes voor hulpverleningsdiensten om de bereikbaarheid van een voorval te garanderen. Denk aan o.a. vluchtstroken, dienstwegen en calamiteitendoorsteken (waar de diensten de tussenberm kunnen doorkruisen). In tunnel-specifieke calamiteitenkaarten per wegtunnel staan de specifieke afspraken

over het aanrijden: van één kant van de wegtunnel (eenzijdig), van twee kanten van de wegtunnel (tweezijdig), via de incidentbuis en/of ondersteunende buis. Hierin staat ook de locatie van de opstelplaats.

- In en nabij wegtunnels zijn meerdere veiligheidsvoorzieningen aanwezig, zoals hulpdienstinformatiepanelen, hulppostkasten, ventilatie en verlichting.
- De veiligheidsmaatregelen die zijn getroffen in wegtunnels, zoals ventilatie en verlichting, zijn bedoeld om zelfredzaamheid te ondersteunen én de werkomstandigheden van hulpverleners in de tunnel lokaal te verbeteren. Uitval van de technologie kan zorgen voor gevaarlijke omstandigheden.
- Om een veilige en werkbare omgeving te creëren, zijn er ook regels voor dienstvoertuigen met betrekking tot snelheid, zwaailichten, sirene, parkeren en actief zijn van de motor.

Afstemming in verschillende fasen

De betrokken partijen stemmen hun werkzaamheden af in een zevental fasen.

Fasen operationele hulpverleningsdiensten	RWS-processtappen
	1. Vaststellen aard van het ongeval
	2. Bepalen van de afhandelstrategie
	3. Instellen van initiële maatregelen
1. Melding en contact	4. Informeren en oproepen
2. Alarmering	
3. Aanrijden	5. Instellen additionele maatregelen
4. Opstellen	
5. Verkennen	
6. Incidentbestrijding	
7. Herstel en afschaling	6. Herstellen en normaliseren
	7. Loggen, registreren

De afstemming tussen de hulpverleningsdiensten en Rijkswaterstaat is in de handreiking gespecificeerd per type calamiteit of incident.

Deze factsheet is gebaseerd op de publicatie *Handreiking voor multidisciplinaire afstemming bij incidentbestrijding in wegtunnels* (IFV, 2019). Deze publicatie is te downloaden op www.ifv.nl

Voor het dossier Transportveiligheid - Tunnels zie www.ifv.nl/kennisplein

Voor het lectoraat Transportveiligheid zie www.ifv.nl/lectoraattransportveiligheid

Instituut Fysieke Veiligheid, januari 2019